

ALINAN TEDBİRLER

DEPREM hasar raporunda 11 ilde alınan tedbirlere yönelik şu ifadelerle yer verildi:

"Deprem ardından bölgede, afete ihtiyaç duyan hizmetlerin yürütülebilmesi için 2023 yılı mart ayı başına kadar 35 bin 250'si arama kurtarma personeli olmak üzere, kamu görevlileri, STK'lar, uluslararası arama kurtarma personeli ve gönüllüler dâhil olmak üzere toplam 271 bin 60 personel görev yapmıştır. Bölgede 18 bin 48 iş makinesi görev yapmaya devam etmektedir. Çalışmalarda 75 uçak ve 108 helikopter kullanılmıştır. Afet bölgesinde kuralan 332 çadır kent ve 360 bin 167 çadırda 1,4 milyon kişiye barınma hizmeti verilmektedir. Bölgede, 189 konteyner

kentin oluşturulması ve 90 bin 914 konteynerin alt yapı ve kurulum çalışmalarını sürdürülmektedir. Konteynerlerde 34 bin 120 kişiye barınma hizmeti verilmektedir. Barınma alanlarında, ilave 2 bin 284 mobil duş ile 5 bin 058 tuvalet konteyneri kullanıma sunulmuştur. Deprem etkilediği bölgede toplam 1,6 kişiye barınma hizmeti verilmektedir. Diğer illerde ise, afetten etkilenen 329 bin 960 kişiye barınma hizmeti sağlanmaktadır. Afetten etkilenen vatandaşların geçici barınma ve beslenme ihtiyaçlarının karşılanması için ayrıca ülke genelinde pansiyonlar, öğretmenevleri, oteller, yazlıklar ve bağ evleri gibi imkânlardan da faydalanılmıştır."

Türkiye'yi sarsan depremlerin yarattığı maddi hasar, resmi raporla ortaya konuldu. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı İstihdamdan eğitime, sağlıktan üretime çok sayıda alanla ilgili hasar ve ihtiyaç durumunu Deprem Sonrası Değerlendirme Raporu'nda aktardı. Raporda 2 milyon vatandaşın göç ettiği belirtildi

HABER MERKEZİ

CUMHURBAŞKANLIĞI Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SSB), Deprem Sonrası Değerlendirme Raporu'nda afetin bilançosunu konut, istihdam, eğitim, kültür, sağlık, çevre, enerji, ulaşım, üretim, belediye hizmetleri açısından ortaya koydu.

142 sayfalık raporda depremden etkilenen 11 ilde yarım milyondan fazla konutun yıkıldığını ya da maddi hasara uğradığını ifade edildi. 11 ilde 518 bin konut acil yıkılması gereken, ağır hasarlı ve yıkık, 131 bin konut orta hasarlı ve 1,2 milyon konut da az hasarlı yapı olarak tespit edildi.

Raporda bölgedeki yapıların hasar durumuna ilişkin şu bilgiler yer verildi: "Bölgede yaklaşık 2,6 milyon bina/yapı bulunmaktadır. Söz konusu bina stokunun yaklaşık yüzde 90'ını konut/mesken, yüzde 3'ünü kamu binaları ve yüzde 6'sını işyerleri oluşturmaktadır. Depremden etkilenen 11 ilde 6 Mart 2023 tarihi itibarıyla 1,7 milyon bina, 5,1 milyon bağımsız bölüme hasar tespit çalışması yapılmıştır. Buna göre; 35 bin 355 binanın yıkılması, 17 bin 491 binanın acil olarak yıkılması gerektiği ve 179 bin 786 binanın ağır, 40 bin 228 binanın orta ve 431 bin 421 binanın az hasarlı olduğu tespit edilmiştir. Yıkılan veya büyük hasar gören binaların arasında mesken olarak kullanılanların dışında tarihi ve kültürel yapılar, okullar, idari binalar, hastaneler, oteller de bulunmaktadır."

2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu'nda depremin ekonomiyi yükünün yaklaşık 1 trilyon 995 milyar lira olduğu, bunun 2023 yılı milli gelirinin yaklaşık yüzde 9'una ulaşabileceği kaydedildi.

İSTİHDAM

Raporda 2021 yılı itibarıyla 11 ili kapsayan afet bölgesinde 3,8 milyon kişinin istihdamda olduğu ve bunun ülke istihdamının yüzde 13,3'ü olduğu, afetin ardından bölgeden göç edenlerin sayısının ise 2 milyona yakın olduğu belirtildi.

Aydınlatma konusuna sanayi sektörü temsilcileri, depremden etkilenen bölgedeki üretimini durdurmaması ve istihdamını yeniden sağlanmasını için depremde vatandaşların şehirlerine geri döndürülmesi, bunun için ise barınma sorununun hızla çözülmesi gerektiğini önermişlerdir.

Çok sayıda kamu binası ve iş yerinin de yıkım ve maddi zarara uğradığı belirtilen raporda, bölgede oluşan hasarların tespiti sonrasında faaliyetleri devam edecek olan mevcut işyerlerinde, istihdam edilecek çalışanlara ilişkin yaşanacak değişiklikler kapsamında ilave mesleki eğitim programlarının düzenlenmesine ihtiyaç duyulacağı da aktarıldı. Bazı meslek gruplarında ortaya ekalebilecek tecrübeli eleman sorununun bu şekilde çözümünün mümkün

olacağı da vurgulandı.

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından deprem illerinde işgücü piyasası analizleri yapılarak sektör bazında mevcut durumun ortaya konulması gerekeceği ifade edilirken kentlerde kalan işsizlerin mevcut profilleri, işyerlerinin ihtiyaçları gibi konulara ilişkin çözümlerin üretilmesinin mümkün olabileceğine dikkat çekildi.

EĞİTİM

Raporun eğitimle ilgili bölümünde "Deprem bölgesinde yükseköğretim dahil tüm eğitim kademelerinde yaklaşık 4,1 milyon öğrenci olup Türkiye genelinde öğrenci sayısının yüzde 21,4'ü bu bölgede eğitim görmektedir. Eğitim kurumlarının yüzde 21'i ve öğretmenlerin ise yüzde 19,1'i bölgede hizmet sağlamaktadır." denilirken yaklaşık 380 bin öğrenci ile 45 bin akademik ve idari personelin, bölgedeki 16 üniversitede eğitim-öğretim faaliyetlerini devam ettirdiği de vurgulandı.

3 Mart itibarıyla bölgede Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı 20 bin 340 eğitim binasının 8 bin 162'sinin tetkik edildiği, bunların 72'sinin (428 derslik) yıkıldığı, 504'ünün (3 bin 739 derslik) ağır hasarlı ve acil yıkılması gerektiği, 331'inin (3 bin 693 derslik) orta hasarlı, 2 bin 533'ünün (30 bin 961 derslik) az hasarlı olduğu ifade edildi. Bu okulların kurumların yeniden hizmete açılabilmesi için 39,69 milyar liraya (2,11 milyar dolar) ihtiyaç duyulduğu da belirtildi.

EKONOMİ

Raporda 11 ildeki tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetlerinin milli gelir içinde payının yüzde 15,1, sanayide yüzde 11,4, imalat sanayinde yüzde 11,5, inşaatı yüzde 10, gayrimenkulde yüzde 9,7 olduğu aktarıldı. Öte yandan 11 ilin ülke ekonomisindeki payıyla ilgili şu ifadelerle yer verildi:

"Depremden etkilenen 11 ilin 2022 yılı ihracatı içerisindeki payı yüzde 8,6'dır. Bu 11 ilin 2022 yılı ihracatı içerisindeki payı yüzde 4,4'lük payı ile öne çıkmaktadır. Hatay, Adana ve Kahramanmaraş sırasıyla yüzde 1,6, 1,2 ve 0,6 düzeyinde pay almaktadır. Gaziantep, en fazla ihracat gerçekleştiren altıncı ildir. Depremden etkilenen 11 ilin 2022 yılı ithalatı içerisindeki payı yüzde 6,7'dir. Gaziantep ve Hatay toplam ithalat içerisinde sırasıyla yüzde 2,3 ve 2,1 düzeyindeki payları ile öne çıkmaktadır. Afet bölgesindeki illerin 2022 yılında dış ticaretteki payı ise 21,9 milyar dolar.

"Bölgede; tarımda 6 bin 946, sanayide 61 bin 452, inşaatıta 35 bin 690 ve hizmet sektöründe 434 bin 283 olmak üzere toplam 538 bin 317 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin büyük bir çoğunluğu (yüzde 80) hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir. İstanbul Ocak 2021 araştırmasına göre, dep-

remden etkilenen illerde Türkiye'nin en büyük ilk bin sanayi kuruluşu arasında ilk 500'de 71, ikincide 82 olmak üzere toplam 153 işletme yer almaktadır. Deprem bölgesinde turizm faaliyeti gösteren işletme belgeli 74 bin 352 yatak kapasiteli bin 30 tesis bulunmaktadır. Bu konaklama tesislerinde 2022 yılında toplam 604 bin 458 geceleme yapılmıştır."

ÜRETİM

Afet bölgesindeki üretim oranlarıyla ilgili verilerde de yer verilen raporda Hatay'ın yas meyve ve sebze üretiminde ülke genelindeki payının yüzde 15,6, çelikte yüzde 9,1, madencilik ürünlerinde yüzde 2,1; Kahramanmaraş'ın tekstil ve ham maddelerindeki payının yüzde 85 olduğu belirtildi.

Depremlerden en çok etkilenen Hatay ve Kahramanmaraş'ın ürün veya sektör bazında ülke ihracatında önemli payı olduğuna dikkat çekilen raporda şunlar kaydedildi:

"2022 yılı Türkiye genelinde toplam tekstil ürünleri ihracatı 14,2 milyar dolar seviyesindeyken, afet bölgesindeki illerin ihracatı 5 milyar dolar seviyesinde olup 11 ilin toplam tekstil ürünleri ihracatındaki payı yüzde 35 düzeyindedir. Türkiye İhracatçılar Meclisinin (TİM) sektörel bazdaki ihracat sınıflandırması incelendiğinde ürün ya da sektör özelinde toplam ihracattan aldıkları pay bakımından halı, hububat –bakliyat, meyve-sebze (yaş, kuru) ve mamulleri, tekstil ve hammaddeleri, deri mamulleri, çelik ve mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ön plana çıkmaktadır."

SAĞLIK

Raporun sağlıkla ilgili bölümünde ise şu ifadeler dikkat çekti:

"Türkiye'de Sağlık Bakanlığına bağlı toplam 166 bin 949 yatak kapasiteli 927 ikinci ve üçüncü basamak, 14 bin 31 birinci basamak sağlık tesisi bulunmaktadır. İkinci ve üçüncü basamak sağlık tesislerinin yüzde 12,5'i; birinci basamak sağlık tesislerinin ise yüzde 17,5'i depremden etkilenen 11 ilde yer almaktadır. 2022 yılı itibarıyla Türkiye'de on bin kişiye düşen yatak sayısı 31,3 iken, bölgede bu sayı 32,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerde hizmet veren toplam 118 bin 675 uzman ve pratisyen hekimin 19 bin 616'sı depremden etkilenen 11 ilde görev yapmaktadır.

"Güncel hasar tespit verilerine göre Sağlık Bakanlığına ait 27 üniversitelere ait 6 ve özel sektöre ait 9 olmak üzere bölgedeki toplam 42 hastane binası ağır ve orta hasarlı durumdadır. Az hasarlı hastane binalarının sayısı ise Sağlık Bakanlığında 75, üniversitelerde 12 ve özel sektörde 7 olmak üzere toplam 94'tür.

"Sağlık Bakanlığında bağlı hastanelerin yüzde 12,5'i, birinci basamak sağlık tesislerinin ise yüzde 17,5'i depremin zarar verdiği bölgede bulunmaktadır. Bölgede bulunan 8 üniversite hastanesinin toplam yatak kapasitesi 7 bin 806'dır. Türkiye'de on bin kişiye düşen yatak sayısı 31,3 iken, bölge genelinde bu sayı 32,3 ile ortalamadan biraz üzerindedir. Ayrıca, Türkiye'de Sağlık Bakanlığında bağlı hastanelerde hizmet veren toplam uzman ve pratisyen hekimlerin yüzde 16,5'i, diğer sağlık personelinin ise yüzde 15,5'i depremden etkilenen 11 ilde görev yapmaktadır."

Yatırıma dönük vergi artışına sanayicilerden tepki yükseliyor

EKONOMİ SERVİSİ

RESMİ Gazete'de yayımlanan 'Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' ile getirilen ve kamoyunda "ek vergi" olarak nitelendirilen düzenlemeye tepkiler artıyor.

TBMM Genel Kurulunda gece yarısı önergesiyle getirilen "ek vergi", şirketlerin 2022 yılı gelirleri için verecekleri beyannamelerinde indirim konusu yapılan indirim ve istisnalar üzerinden yüzde 10 oranında tahsil edilecek. Yani devlet daha önce şirketlere tanıdığı indirim hakkının bir kısmını geri almış oluyor. Elbette başta bunda bir sorun yok gibi duruyor. Ancak bu "zihni sinir" öneriyi kim getirmişse Türkiye'de iş yapma kolaylığını ve vergi düzenlemelerinin görülebilirliğini düşürmesi bakımından son derece sakıncalı olacağını tahmin etmemiş olmalı. Bu yüzden başta **TUSİAD** ve **ISO** olmak üzere düzenlemenin geçtiği andan itibaren itirazlar yükseldi.

'YATIRIMLARA OLUMSUZ ETKİ EDER'

Bilişim **Sanayicileri** Derneği (TÜBİSAD), Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) ve Girişimcilik Vakfı tarafından yapılan ortak açıklamada da düzenlemeye ilişkin, "Ülkemizin özellikle dış yatırıma ihtiyacı olan bu dönemde alınan yeni ek vergi kararının hem girişimler hem de yatırımcılar tarafında, ayrı ayrı, olumsuz etkileri olacaktır. Ülkemizin gelişmesi, istihdam ve ge-

leceğe yapılan yatırımlar anlamına gelen girişim ekosistemimizde 2022 yılında sadece teknoloji girişimleri 670 milyon dolar yatırım almış ve bu yatırım önemli ölçüde yurt dışından gelmiştir. Ülkemize olan yatırım ilgisinin kaybolması na neden olacak bu vergi aynı zamanda başarılı girişimleri Türkiye'de kalmaya ikna etmeyi de zorlaştıracaktır. Düzenleme nedeniyle Türkiye'nin yatırıma ihtiyacı olduğu bu dönemde yatırımcılar uzun süre yatırım yapmaktan kaçınacak ve özellikle küçük işletmeler, çaresiz bir şekilde yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır." denildi.

GİRİŞİMLERİ BATIRACAKLAR!

Alınan yeni kanun kararı ile girişimlerin, melek yatırımcılar veya girişim sermayesi yatırım fonlarından aldıkları yatırımların yüzde 10'u tutarında bir vergi yükümlülüğü ile karşı karşıya kaldıklarına dikkat çekilen açıklamada, "Çoğu zarar eden girişimler, aldıkları yatırımları araştırma, teknoloji geliştirme, istihdam gibi ana alanlara yönlendirmektedir. Söz konusu yatırımları emisyon primi üzerinden alan girişim şirketleri aldıkları yatırımın yüzde 10'unu ek vergi olarak ödemek durumunda kalacaktır. Yatırımın kayda değer bir kısmının ek vergiye harcanacak olması hem şirketlerin faaliyetlerini durdurma noktasına gelmesine neden olacak hem de ülkemize gelecek potansiyel yatırımcıların ilgisine olumsuz etki edecektir." uyarısı yapıldı.